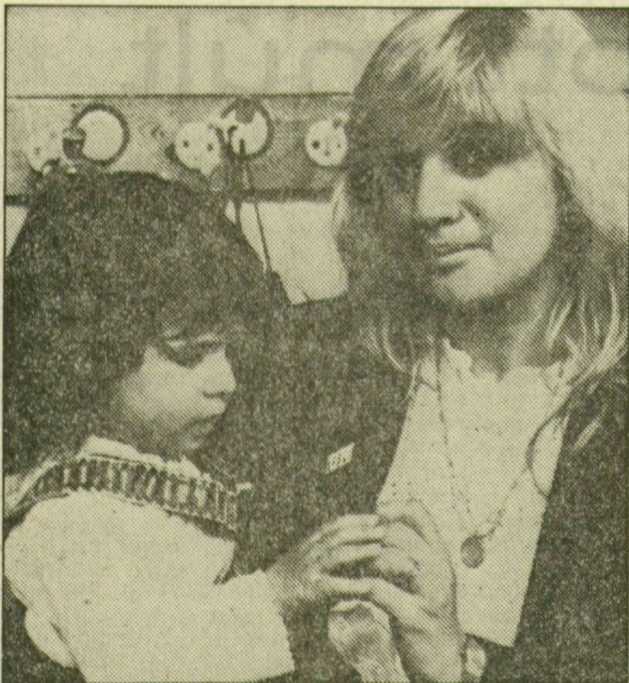

Két szótag: anya...

Mindössze két szótag: ANYA. És mennyi gyönyört, kedveset, jót jelöl! Kik vagytok Ti, Édesanyák? Kedvesek, lágolók, óvók, meg szomorúak és boldogok. Mindenkinél többek. Ti már akkor Anyák vagytok, amikor mi még nem vagyunk apák. Magasztos érzés lehet, mikor parányi magzatotok először megmozdul, és a kicsi gyermek rug-kapál bájos pocakotokban...

Mi, gyerekek, sokszor rosszak vagyunk. Intelmeiteket nem fogadjuk meg, inkább bosszantunk, feleselünk, még akkor is, ha tudjuk: jót akartok...

Drága Nagymamák! Irántatok is kevés a tiszteletünk, pedig Ti — ha lehet — még jobban rajongtok értünk, pötyögő unokáitokért. Tudjuk, hogy rosszságainkat megbánni késő, de Ti így sem vagytok sértődött emberek...

Keresztanyák! Biztosan úgy érzitek, hogy Nektek csak kevés szeretet jut. Így ez nem igaz. Nem felejtjük, amikor szüleink helyett, szüleinkkel együtt egyengették csetlő-botló gyerekutunkat, emlékezzünk a zúban zsebünkbe csúsztatott kis pénzekre — fattyira, csokira...

Édesanyák, Nagymamák, Keresztanyák! Isten éltessen Benneteket, a Ti ünnepnapotokon, anyák napján!

A. S.

Megkésett reagálás

Nemzeti Atlaszunk tükrében

A mai Magyarországról ad teljes képet Magyarország Nemzeti Atlaszának új kiadása, amely hamarosan elhagyta a nyomdát. Pécsi Márton akadémikus, az atlaszmű szerkesztő bizottságának elnöke az MTI munkatársának elmondta, a kiadvány a legfrissebb kutatási eredmények, statisztikai adatok tükrében mutatja be hazánk természeti adottságait, erőforrásait, gazdaságának és társadalmának állapotát, igazgatási rendszerét, lakosságának életkörülményeit. Ábrázolja mindazokat a jelentős változásokat, amelyek az utóbbi húsz évben — az atlasz első kiadása óta — országunkban bekövetkeztek, s utal a reformtörvények eredményeire is.

Elsőként a Magyar Tudományos Akadémia májusi közgyűlésén, majd kevéssel ezután a Nemzetközi Kartográfiai Szövetség budapesti kongresszusán mutatják be az új nemzeti atlaszunkat.

A vaskos mű hateraz példányban jelenik meg, 600 térképet, 200-nál több diag-

rammot, hat úr- és két légi felvételt, az ország összes települését ábrázoló térkép-mellékletet, valamint száz oldalnyi magyar-angol magyarázó szöveget tartalmaz.

Tervezésében és kiadásában 50 intézmény több száz kutatója, szakembere vett részt. Az angol nyelvű szöveg lektorálásáról a brit szakgeográfusok szövetsége gondoskodott.

Az ipar és az építőipar fejlődését, térségi elhelyezkedését ábrázoló térképek az új kiadású atlasz leg több információt tartalmazó fejezetei. A szöveges magyarázat értékeli a gazdaságirányítási reformot követő iparfejlesztési törekvéseket és azok megvalósítását gátló tényezőket. Rámutatnak például arra, hogy az ipar szerkezetében 1975–35 között végbement változás iránya és mértéke csak részben felel meg az előirányozottnak. A magyar ipari irányítás megkésett reagál a világgazdaság szerkezeti változásaira, a válságot okozó gazdaságtalan termelés megszüntetésére.

és Baktó (Fő tér, Csap utca, és a Gábor Áron utca) kereszteződés, Gondör sor és a Babér utca sarok, Délceg utca és a Diadal utca sarok, Duda utca 22–24. szám előtti terület, Ladvánszky utca és a Hidverő utca sarok).

Május 11–12., Tápé (Révész tér, Beniczaház sor és a Szántó Kovács János utca sarok, Honfoglalás utca és az Abony utca sarok, Budai Nagy Antal utca és a Piac tér sarok).

Május 15–16., Algyő (Kasztélykert utca és a Téglás utca sarok, Tüskevár utca és az Aranyhíd utca sarok, Bartók Béla utca és az ABC mellett, Hóvirág utca és a Piac tér sarok, Vásárhelyi utca és a Ladik utca sarok).

Velence szép, de lakhatatlan?

Velence lakossága az utóbbi négy évtizedben a felére fogyatkozott. Elsősorban a fiatalok hagyják el a várost. Nyolcvanezeres lakosságának negyedrésze 60 év fölötti. 1987-ben az elhalálozások száma háromszor akkora volt, mint a születéseké.

A jelenség a mindennapi gondok megoldatlanságában leli magyarázatát. Míg a század első felében még egyensúly volt Velence múzeumváros-jellege és a lakosok mindennapi szükségleteinek kielégítése között, a század második felében a város mind inkább csillogó, de lakhatatlan múzeumvá válik.

Velencében ma könnyebb olyan boltot találni, ahol ezerdolláros, iparművészeti értékű bördzsekket árúsítanak, mint olyat, ahol tejet vagy kenyeret. A Szent Márk tér vagy a Rialto körüli síkú utcákban hemzsegek a drága üvegáruk, divatárut vagy épp karneváli maszkokat árúsító boltok, ám legfeljebb 20 ilyen jellegű boltba jut egy élelmiszerüzlet.

A lakhatás költségei is felzökken az égig. Az ifjú házaskor nemigen jutnak lakáshoz, mert kevés van és roppant drága. Ez főleg azért van így, mert sok gazdag olasz és külföldi tart fenn lakást presztizsokból a lagúnák városában. A zömmel nyirkos, dohos berakások bére igen magas.

Velencében közlekedni is csak ügyvel-bajjal lehet; gépkocsival — értelemszerűen — egyáltalán nem. Aki a városiak közül mégis tart autót, hogy Velencén kívül azzal utazgathasson, kénytelen a szárazföldön tartani járművét, vagy drágán garázst bérelni egy közeli szigeten, amelyet töltésűt köt össze a várossal. Még a gyalogos közlekedés is bonyolult. Áradáskor az alacsonyan fekvő térségeket elönti a víz, olyankor az ott lakók a víz fölé emelt fapalánokon járnak. A belváros síkterületeiben a turisták nyüzsgő sokasága akadályozza a helybeliek mozgását.

Ha nem is mindenért, de a kényelmetlenségek jó részéért az irdatlanra duzzadt turistaforgalmat okolják a velenceiek, és szorgalmazták, hogy a városi hatóságok megfelelő intézkedéseket szűnjék meg a látogatók áradatát, hogy Velence „ismét lakhatóvá váljék”. Ezenkívül állami szubvenciókat követelnek az élelmiszerárak és a lakberek csökkentésére.

A türelem példaképe volt

— mondja egy jeles Bálint-tanítvány: Ilia Mihály

Az Európa-hírű szegedi néprajztudósra, Bálint Sándorra emlékeztek tegnap délután ötkor Tápén, a művelődési házban. Egykori tanítványai, Horváth Dezső, Juhász Antal, Ilia Mihály, Lele József, Molnár Imre és Péter László idézték fel Bálint professzor néprajzi gyűjtőútjait, a tápaiakkal kialakított kapcsolatának szelid természetességét. A beszélgetés után levetítették A szegedi nemzet című filmet. E hírhez kapcsolódik, hogy május 8-án, hétfőn délelőtt tíz órakor — a nagy hírű néprajztudós születésének 85. évfordulóján — a tápai általános iskola ünnepélyesen fölveszi Bálint Sándor nevét.

A visszaemlékezők közül Ilia Mihályt, a tudományegyetem docensét kérdeztem Bálint Sándorról, a tanárról.

— Számomra ő az az oktató — mondta az „örökös főszerkesztő” —, aki először döbentett rá, hogy nem szabad szegyejni a tápaiságot. Dagadt a keblem, amikor a szemináriumokon — egyetlen tápai szülöttként — odaszólt Bálint Sándor: ugye Mihály, így van ez Tápén! Ma ezt az érzést már úgy mondjuk: arra nevelt, legyek büszke az identitásomra.

— Gondolom, ez annál is inkább fontos, mert Tápé a szegediek szemében sokszor a gúny tárgya volt.

— Azaz a tápai ember. És gondolja meg, milyen jólesik egy kellemetlen közhangulattal így szakítani. Ehhez még hozzá lehet tenni, hogy az ötvenes években nem számított a divatos diszciplínák sorába a néprajztudomány, ez a szakma nem kapott sok dicséretet. És ennek ellenére számtalan indítást adott Bálint Sándor a tanítványainak. Én is foglalkoztam néprajzzal, bár tudós művelője nem lettem.

— Miben foglalható össze tanári munkájának jelentősége?

— Az egyetemen nagyon sokan tanítottak, de Bálint Sándorral elég volt egy órát együtt töltönni, mert ennyi idő alatt átadott egy fél-évnnyi anyagot. Szórta a tudást, sugárzott, s ezért egy olyan tanári, kutatói gárda növekedett föl a keze alatt, amely ma szerte a világban sugározza tovább a professzor szellemét.

— Az utókor ítélete többnyire úgy fogalmaz, hogy Bálint Sándor a szakrális néprajz nagy művelője.

— Igen, és ez kissé le is egyszerűsíti a dolgokat, mert a szakrális tárgyi kultúrára gondolunk óhatatlanul. 1945 után ugyanis a tárgyi világ ismerete került előtérbe, és a lélek szót akár el is temethettük. Bálint Sándor arra irányította a figyelmet, hogy az embernek nem csak tárgyi, hanem

szokásvilága is van, és semmiféle világnézet nem iktathatja ki a szakrális hagyományt, amelyet mélyre szorított ugyan a materiális gondolkodás, de végül is megőrződött.

— Alighanem azzal is keveset foglalkoztunk, hogy miért épp Tápén kutatott oly nagy kedvvel a professzor.

— Valóban, pedig az ok eléggé egyértelmű: a szegedi népszokásokat az archaizáló Tápé sokkal jobban megőrizte, mint a város. Búzaszentelést ugyanis nem lehet végezni a Széchenyi téren.

— Bálint Sándor nemcsak Szegedre és a szakrális néprajz emlékeire ügyelt. Talán illő lenne ezt is hangsúlyozni ma.

— Bálint Sándor a szelemtudományok területeire is kilátogatott. Nem maradt meg a szűken vett néprajznál, mert erősen érdeklődött a zsidó, a szerb és a horvát folklór iránt is. A magyar néprajztudomány komparatiztikai irányultságát ő alapozta meg. A Bácskában és Bánátban áttelepült szegedieknek nem csak a szegedi érdeklődés miatt kellett nyomon, hanem az összehasonlító néprajz tudományos érvrendszerének működteséért.

D. I.

Az iskola nem lehet politikai csatározások színtere

Kiviheti-e az iskola tünnetésre a gyerekeket? — erről érdeklődött a héten törént váci, Chinoin elleni gyerektüntetés kapcsán a Művelődési Minisztériumban az MTI munkatársa.

Mint ismeretes, a hét elején a Chinoin váci településnek működése ellen tüntetést rendeztek, amelyre javarészt gyerekek vonultak ki.

Spengler Györgyné, a Művelődési Minisztérium Alapfokú Nevelési Főosztályvezető-helyettese közölte: eddig még ilyen eset

nem fordult elő, ám semmilyen rendelet vagy állásfoglalás sem szabályozza ezt. A józan ész azt diktálja, hogy az iskolát nem lehet kiteni direkt politikai csatározásoknak. Az ilyen jellegű megmozduláshoz a gyerekek politikailag éretlenek. Elképzelhető azonban az iskola bevonása olyan akciókba, amelyek a gyerekek érdekeit is szolgálják — adott esetben ez lehet a környezetvédelemmel kapcsolatos —, de ezekben az esetekben is a gyermekek részvételéhez a szülők beleegyezése szükséges.

Reflex

Bereczky Gyula, a Magyar Televízió elnöke a legelső személy volna, aki feljelenést tenné az illetékes szerveknél, ha az általa irányított (immár nemzeti?) intézmény-nél visszafeléket tapasztalna. Többek közt ez a fontos kijelentés hangzott el a csütörtöki Hírhírtérben, amidőn a két régi rádióskolléga, Bereczky és Mester Ákos mester kölcsönösen megegyezett abban, hogy Mester nem szólítja „elnök úrnak” az elnököt, mivel kettejük közös (rádiós) múltja felejthetetlen emlékeknek leginkább a tegeződés formája felel meg. Arról viszont furcsa mód nem esett szó, hogy az elnök nevezheti-e „mesternek” Mestert; talán ugyanazért, amely okból egy egyetemi tanár sem vené jó néven, ha volt — s a szakmában nem, de némely mozgalmakban ellenjáró — iskolatársa később, funkcióba kerülve, csak úgy egyszerűen „mesterezné” őtet.

Így hát maradt a keleti tegeződés stíl; ebben, és békés mederben folyt a társalgás tovább. Az elnök nem hagyott kétséget az iránt, hogy felelősségteljes munkáját a magyar televíziózók érdekeinek képviselőjeként végzi. Mester pedig mesteri kérdésekkel kellette azt a látszatot, hogy ugyanúgy sarokba szorítja

Júropien (k)rakk

interjúalanyát, mint korábban más főnököket, igaz, azok mások főnökei voltak.

A kellemetlen helyzetet az idő oldotta meg; a kameráktól (és az egymástól) elválás szívszorító pillanataiban a tegeződés jópofa magázódásba csapott át; Bereczky Gyulából átmenetileg ismét „elnök úr”, Aki Érti A Tréfát.

Mindegy. Lényeg, hogy az anyagi gondok ellenére továbbra is lesz másor hétfőnként a Magyar Televízióban. Nem hétfőn spórolnak tehát.

*

Csepregi (Csepi) Éva, aki Kelet-Európából elsőként figyelmeztette annak idején Ronald Reagan amerikai elnököt, hogy nagyon vigyázzon, figyeljen oda, mert Gorbacsov könnyen lekörözheti őt, újfent halat magáról. A Tv-1 műsorszerkesztői ezen a csütörtökön egypercnyi pihenőt, szellemi kikapcsolódást sem hagytak állampolgártársaiknak, hiszen még meg sem emésztették a Bereczky-Mester párbeszéd kontextusait, máris a Bé Tóth László fajsúlyos kommentárjaival övezett videóklip-összeállítás mely mondanivalóján rágódhattunk, amelynek főszereplője az egyik legnépszerűbb

alternatív szervezet — nem tudni, hogy később párttá kíván-e alakulni —, a Neoton Família volt.

Nem csalódtunk; mind a műsorvezető, mind a Família — amely, ugye, egy nagy család — szemmel láthatóan továbbra is a szakmai előrehaladásért, a magyar és az egyetemes kultúra fejlődéséért, a fiatal generációk egészséges esztétikai neveléséért küzd a maga szerény eszközeivel. Nem marad ki törekvéseiből a politikum sem, hiszen maga Éva énekl — politikai állásfoglalását diszkósított köntösbe bújtatva —, hogy „megbolondult Varsó”, valamint, hogy „ugráljak a svédok és a dalmaták”, áttételesen célozva itt IV. Béla királyunkra, bár Trau vára konkrétan nem nyer említést. Egyértelműen állást foglalnak az alkotmányozó nemzetgyűlés és az előrehozott pártkongresszus mielőbbi összehívása mellett. „Holnap, mindig, csakis ez a holnap; aztán holnap is a holnap” — leplezik le a fundamentalisták halogató taktikáját, majd az „azért is ma akarom” refrén többszöri ismétléseivel megy át végérvényesen reformer forradalmárba Éva.

Így válik hát ez a rock magyarból európaivá.

Sandi István

Tavaszi lomtalanság

Az évente már megszokott tavaszi városi nagytakarítás május 7-én kezdődik és június 20-ig tart. A városrészekben kijelölt helyekre lehet kihordani a főlegleges kacatokat, használatatlan berendezéseket, bútortokat. Háztartási hulladékot, szerves anyagokat nem!

A lomtalanság költségeit a városgondnokság fedezi. A „takarítás” jövő heti időpontjai és helyszínei: május 7–8., Tarján (a víztoronynál levő irodaépület parkolója, a piac melletti parkoló, Csillag tér parkoló, Tarján széle és a Szamos utca sarok, Retek utca 19. előtti parkoló, Úrhajós utca).

Május 9–10., Petőfitelep